

บทที่ 2

บริษัทขนส่งจำกัด

นโยบายในการจัดตั้ง

บริษัทขนส่งจำกัด จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2473 โดยเริ่มแรกชื่อว่า "บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด" (Airian Transport Company) ดำเนินกิจการขนส่งทั้งทางบกและทางอากาศทั่วราชอาณาจักร ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2482 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น บริษัทขนส่งจำกัด (The Transport Company) ดำเนินกิจการขนส่งทางบกแต่อย่างเดียว กระทรวงคมนาคมเป็นผู้ควบคุมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล กรมการขนส่งทางบกเป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงานค้ำนนโยบายและควบคุมการดำเนินงาน

สำหรับนโยบายการจัดตั้งบริษัทฯ มีดังนี้¹

1. เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการประกอบการขนส่งให้เป็นแบบอย่างแก
เอกชน
2. เพื่อตรึงอัตราค่าโดยสารให้เหมาะสม
3. เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในยามจำเป็น ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ
4. เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนให้ถูกต้องตามหลักการให้บริการสาธาณูปโภค

¹กรมการขนส่งทางบก, การควบคุมการขนส่งทางถนนของประเทศไทย (พระนคร : สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย, 2512), หน้า 67.

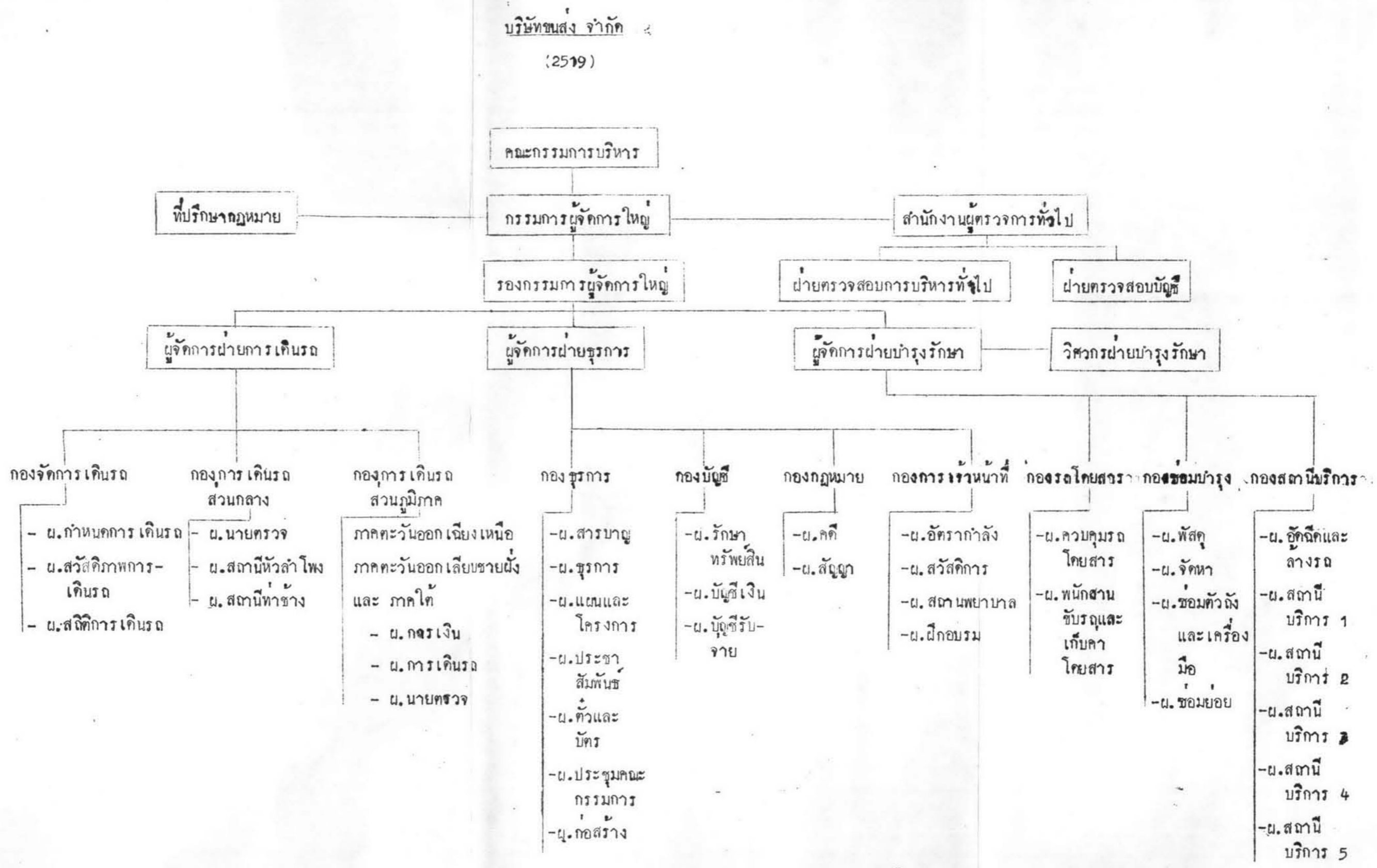
5. เพื่อผลทางยุทธศาสตร์ และสนับสนุนการป้องกันประเทศ

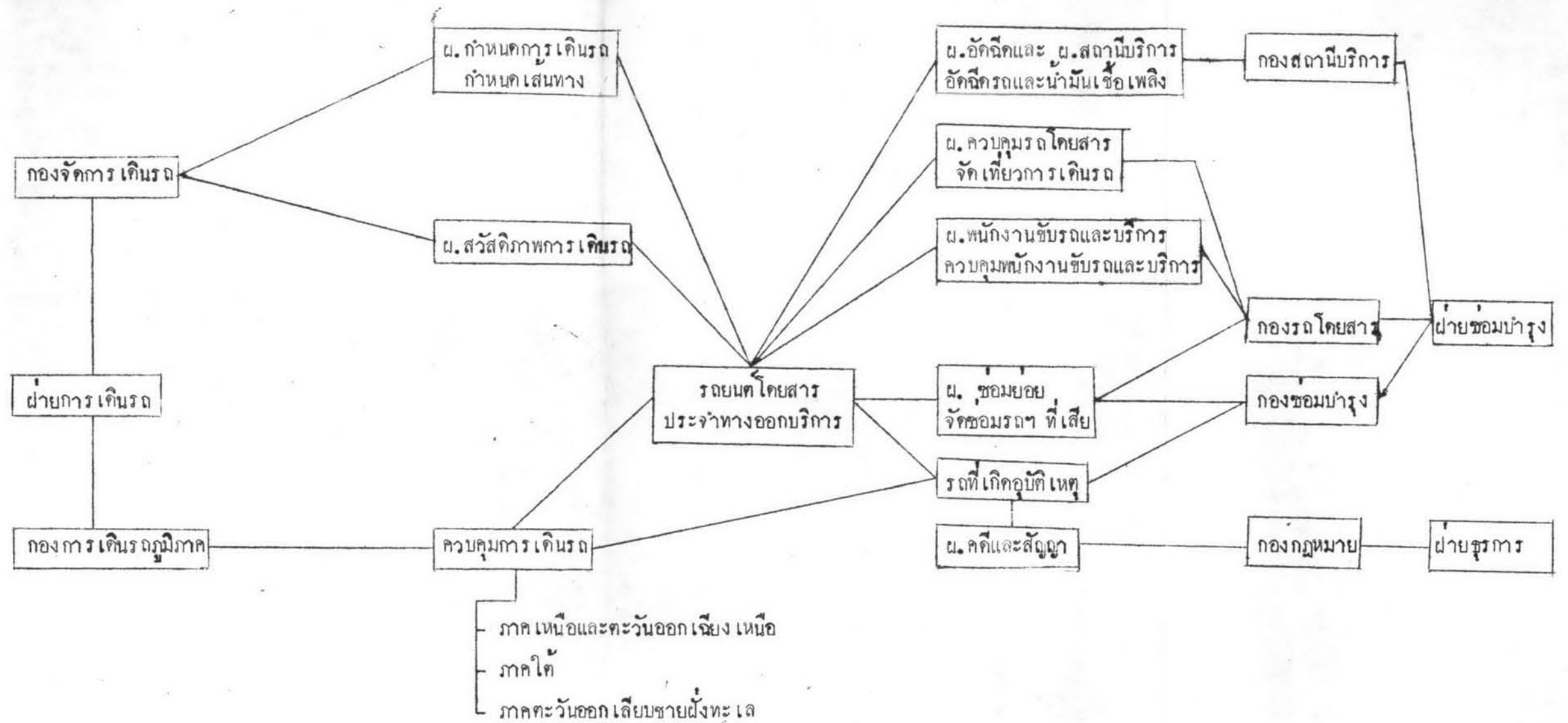
ในอดีตนั้นบริษัทขนส่ง จำกัด ได้เริ่มกิจการเดินรถยนต์โดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงในภาคกลางก่อน ต่อมาได้ขยายพื้นที่การบริหารไปถึงจังหวัดอื่น ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามเส้นทางที่ทางราชการกำหนดแทบทุกหมวด ซึ่งในขณะนั้นได้มีผู้ประกอบการรายย่อยเอกชนอื่น ๆ เปิดดำเนินงานจำนวนมากรายด้วยกัน จนเป็นเหตุให้เกิดการแข่งขันกันในด้านคุณภาพบริการ อัตราค่าโดยสารไม่แน่นอน ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกและความปลอดภัยเท่าที่ควร

ฉะนั้นในปี 2502 รัฐบาลคณะปฏิวัติจึงได้กำหนดให้มีการควบคุมรถยนต์โดยสารประจำทางระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดต่าง ๆ ในเขต 25 จังหวัดก่อน พร้อมกับได้กำหนดเป้าหมายไว้ไม่ให้เพิ่มจำนวนผู้ประกอบการอีก และได้มอบใบอนุญาตการเดินรถยนต์โดยสารประจำทางในเส้นทางหมวด 2 ทั้งหมดให้กับบริษัทขนส่ง จำกัด ซึ่งมีเงื่อนไขให้รับรถยนต์โดยสารประจำทางของเอกชนที่ประกอบการอยู่ก่อนแล้วเข้าร่วมดำเนินงานด้วย

การบริหารงาน

บริษัทขนส่ง จำกัด ได้เปิดดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลาประมาณ 47 ปี มีเงินทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 64,010,000.- บาท เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคม มีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนราชการต่าง ๆ และผู้ที่มีความสามารถในธุรกิจการขนส่ง ปัจจุบันมีตัวแทนจากเจ้าของรถรวม 1 ท่าน เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย โดยมีกรรมการผู้จัดการบริษัทเป็นกรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ สำหรับการเดินรถในส่วนกลางขึ้นอยู่กับกองการเดินรถส่วนกลาง มีลำดับชั้นการทำงานเหมือนกัน เพียงแต่การควบคุมเที่ยวรถนั้น เป็นหน้าที่ของกองฯ ผู้ดำเนินงานเอง.

การบริหารงานภายในชั้นตรงต่อกรรมการผู้จัดการ โดยจัดแบ่งส่วนงาน
ออกเป็น 3 ฝ่าย ดังนี้²

1. ฝ่ายธุรการ มีหน้าที่ดำเนินงานบริหารทั่วไป และประสานงานธุรการ
ทั้งหมดของบริษัทฯ
2. ฝ่ายการเดินรถ มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับการเดินรถโดยสารประจำทาง
ในเส้นทางสัมปทานที่รับอนุญาตทั้งหมด จัดเที่ยววิ่งและกำหนดเส้นทางเดินรถ
3. ฝ่ายบำรุงรักษา มีหน้าที่ซ่อมบำรุงรักษารถยนต์โดยสารประจำทาง
ตลอดจนบริการน้ำมันเชื้อเพลิงและล้อรถ เพื่อให้งานการเดินรถฯ เป็นไปได้โดย
มีประสิทธิภาพ ทั้งควบคุมบังคับบัญชาพนักงานขับรถและพนักงานบริการด้วย

ด้านการเดินรถยนต์โดยสารประจำทางนั้น ปัจจุบันบริษัทฯ ได้รับอนุญาต
สัมปทานการเดินรถยนต์โดยสารประจำทางในเส้นทางหมวดต่าง ๆ ทั้ง 4 หมวด
รวมทั้งสิ้น 290 เส้นทาง มีรถยนต์โดยสารออกบริการ 4,722 คัน ในจำนวนนี้
เป็นรถยนต์โดยสารประจำทางของบริษัทฯ 602 คัน ซึ่งจัดแบ่งส่วนการเดินรถฯ
ดังนี้

1. การเดินรถในส่วนกลาง บริษัทฯ ได้จัดรถยนต์โดยสารประจำทาง
ออกบริการในเส้นทางหมวดหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานครแทนองค์การขนส่งมวลชน
จำนวน 12 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางเดินรถฯ สาย 24, 25, 28, 29, 30,
31, 34, 38, 40, 51, 56 และ 79³
2. การเดินรถในส่วนภูมิภาค บริษัทฯ จัดรถยนต์โดยสารประจำทาง
บริการในเส้นทางหมวด 1, 2, 3 และหมวด 4 ซึ่งกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ

²ปรากฏรายละเอียดในผังแบ่งส่วนงาน.

³ดูรายละเอียดเอกสารแนบที่ 1.

ตารางที่ 1
แสดงแบบ, รุ่น และจำนวนรถยนต์โดยสารของบริษัท
ขนส่ง จำกัด ประมาณการเมื่อสิ้นปี 2519)

ประเภท	รุ่นเครื่อง	แรงม้า/ รอบนาที	ใช้งานมา แล้ว-ปี	จำนวน ที่นั่ง	จำนวนรถ คัน
Hino RB-10	DS80	160/2400	9 - 12	42	46
Hino BT-51	DS60	155/2400	4 - 8	37	30
Hino RE-100	EB200	175/2350	6 - 7	61	107
Hino RC-320 (ธรรมดา)	DK20	195/2300	5 - 6	73	106
Hino RC-320 (ปรับอากาศ)	DK20	195/2300	5	57	20
Hino RF-320	EB300	190/2350	1 - 2	53	119
รวมรถ Hino					428
Benz LP 1113B/51	OM352	145/2800	4	46	40
Benz OF 1417/61 (ธรรมดา)	OM360	210/2500	1 - 4	60	80
Benz OF 1417/61 (ปรับอากาศ)	OM360	210/2500	1 - 4	58	40
Benz O302 (ปรับอากาศ)	OM355	265/220	2	39	14
รวมรถ Benz					174
รวมรถยนต์โดยสารทั้งสิ้น					602

ที่มา : ฝ่ายบำรุงรักษา บริษัทขนส่ง จำกัด.

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนสัมปทานเส้นทางและจำนวนรถยนต์โดยสารประจำทางของบริษัทขนส่ง จำกัด ปี 2519

ภาค	จำนวน รถ ทั้ง สิ้น, คัน	รวม			รถหมวด 1			รถหมวด 2			รถหมวด 3			รถหมวด 4		
		เส้น ทาง	รถ บริษัท	รถรวม	เส้น ทาง	รถ บริษัท	รถ รวม	เส้น ทาง	รถ บริษัท	รถรวม	เส้น ทาง	รถ บริษัท	รถรวม	เส้น ทาง	รถ บริษัท	รถรวม
เหนือ	1,301	95	251	1,050	3	30	-	34	221 ¹	300	42	-	498	18	-	252
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,038	62	69	969	-	-	-	16	69	334	28	-	458	18	-	177
ตะวันออกเฉียงใต้	533	56	27	506	-	-	-	28	27	322	8	-	126	20	-	58
ใต้	921	74	39	882	-	-	-	36	39	437	30	-	411	9	-	34
กรุงเทพมหานคร ²	445	-	125	320	-	125	320	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระยอง	411	-	91	320 ³	-	-	-	-	91	-	-	-	-	-	-	-
รวม	4,649 ⁴	290	602 ⁵	4,047	3	155	320	114	447	1,393	108	-	1,493	65	-	521

ที่มา : กองจัดการเดินรถ ฝ่ายการเดินรถ บริษัทขนส่ง จำกัด.

¹รวมรถชานเมืองไม่เกิน 100 ก.ม. 90 คัน, รถหมวด 1 สพบูรี 30 คัน.

²ปัจจุบันเป็นเส้นทางสัมปทานขององค์การขนส่งมวลชนซึ่งบริษัทฯ จัดวิ่งแทน ฯ.

³จำแนกไม่ได้ว่าเป็นรถหมวดใดบ้าง.

⁴ยังไม่ได้รวมรถเช่าของบริษัทฯ อีก 73 คัน ซึ่งเช่ามาวิ่งในเส้นทางหมวด 1 29 คัน, หมวด 2 ภาคเหนือ 16 คัน และภาคใต้อีก 28 คัน ซึ่งจำนวนรถทั้งหมดรวมเป็น 4,722 คัน.

⁵เป็นรถยนต์โดยสารธรรมดา 528 คัน, รถยนต์โดยสารปรับอากาศชั้น 1 14 คัน, รถยนต์โดยสารปรับอากาศชั้น 2 60 คัน.

000320

นอกเขตกรุงเทพมหานคร ตามส่วนภูมิภาครวมทั้งสิ้น 290 เส้นทาง⁴

รถยนต์โดยสารประจำทางของบริษัทฯ ในเส้นทางต่าง ๆ ทั้งหมดนั้นมี
การให้บริการ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. รถยนต์โดยสารธรรมดา
2. รถยนต์โดยสารปรับอากาศชั้น 1⁵
3. รถยนต์โดยสารปรับอากาศชั้น 2⁶

สถานีขนส่ง

สถานีขนส่งรถยนต์โดยสารประจำทางทั่วประเทศมี 24 สถานี สำหรับใน
กรุงเทพมหานครอันเป็นศูนย์กลางของสถานีการเดินทางไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ในส่วน
ภูมิภาค มี 3 สถานีด้วยกัน คือ

สถานีขนส่งสายเหนือ ตลาดหมอชิต ถนนพหลโยธิน เป็นศูนย์กลาง
ของการเดินทางรถยนต์โดยสารประจำทาง ไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง ภาคเหนือ
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามเส้นทางถนนพหลโยธินและถนนสายเอเชีย ทั้งยังเป็น
เป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ด้วย

สถานีขนส่งสายใต้ สามแยกไฟฉาย ถนนเจริญสนิทวงศ์ เป็นศูนย์กลาง
ของการเดินทางรถยนต์โดยสารประจำทางไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ทั้งในภาคกลางและภาค
ใต้ ตามเส้นทางถนนเพชรเกษม

สถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ งามวงศ์วาน ถนนสุขุมวิท เป็น-

⁴ดูรายละเอียดในตารางที่ 2 และเอกสารแนบที่ 2 - 5.

⁵รถปรับอากาศชั้น 1 หมายถึงรถที่มีบริการอาหารและเครื่องดื่ม ห้องสุขาในตัว
รวมทั้งมีพนักงานบริการประจำรถด้วย.

⁶รถปรับอากาศชั้น 2 หมายถึงรถยนต์โดยสารปรับอากาศธรรมดา.

ศูนย์กลางของการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามเส้นทางถนนสุขุมวิท และถนนสาย บางนา-ตราด

เกี่ยวกับการเดินทางและเส้นทางของการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง

ตามพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. 2497 ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการขนส่ง เดินทางโดยรถโดยสารประจำทางตามข้อกำหนดในตารางการเดินทางของกรมการขนส่งทางบก เพื่อให้มีเที่ยวการเดินทาง สม่ำเสมอ ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวก แต่ทั้งนี้กฎหมายได้ให้อำนาจผู้ประกอบการขนส่งสามารถเพิ่มหรือลดจำนวนเที่ยวการเดินทางได้ไม่เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ ของข้อกำหนดในตารางการเดินทาง⁷

เที่ยวการเดินทางที่เป็นจริงของบริษัทขนส่ง จำกัด ทั้งหมด (ทั้งรถรวมและรถบริษัท) มักจะต่ำกว่าข้อกำหนดการเดินทางทุกหมวด จากตัวอย่างสถิติเที่ยววิ่งจริงของรถโดยสารประจำทางหมวด 2 ในตารางที่ 3 ระหว่างปี พ.ศ. 2518 ปรากฏว่า ถัดเฉลี่ยแล้ว รถโดยสารประจำทางหมวด 2 ทั้งหมดมีเที่ยววิ่งจริงต่ำกว่าข้อกำหนดถึง 23 เปอร์เซ็นต์ และสายตะวันออกเฉียงเหนือมีเที่ยววิ่งต่ำสุดต่ำกว่าข้อกำหนด 37 เปอร์เซ็นต์ ส่วนสายใต้เที่ยววิ่งจริงสูงสุด โดยต่ำกว่าข้อกำหนดเพียง 9 เปอร์เซ็นต์

จากตารางดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความต้องการใช้บริการรถโดยสารโดยสารประจำทางหมวด 2 นั้น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับฤดูกาล ในช่วงภาคฤดูร้อน (ไตรมาสที่ 2, ก.พ. - พ.ค.) จะมีผู้ใช้บริการมากที่สุด ในช่วงฤดูหนาว (ไตรมาสที่ 1, ต.ค. - ม.ค.) จะมีผู้ใช้บริการต่ำสุด และช่วงฤดูฝน (ไตรมาสที่ 3, มิ.ย. - ก.ย.) มีผู้ใช้บริการปานกลาง

⁷ข้อกำหนดนายทะเบียนการขนส่ง, ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2512), ประกาศ ณ วันที่ 19 กรกฎาคม 2512.

ตารางที่ 3

แสดงเที่ยววิ่งจริงและเที่ยววิ่งตามข้อกำหนดของการเดินรถโดยสารประจำทางหมวด 2 ปี 2518

หน่วย : เที่ยว

ภาค	เที่ยววิ่ง ตามขอ กำหนด/ วัน	เที่ยววิ่ง ตามขอ กำหนด/ ปี	เที่ยววิ่ง จริง/ ปี	ต่ำกว่า ข้อกำหนด		ไตรมาสที่ 1 (ตค. 17-มค. 18)		ไตรมาสที่ 2 (กพ. - พค. 18)		ไตรมาสที่ 3 (มิย. - กย. 18)	
				เที่ยว	%	วิ่งจริง/ วัน	วิ่งจริง/ ไตรมาส	วิ่งจริง/ วัน	วิ่งจริง/ ไตรมาส	วิ่งจริง/ วัน	วิ่งจริง/ ไตรมาส
เหนือ	522	191,010	129,276	61,734	32.32	338	41,574	374	44,880	351	42,822
ตะวันออกเฉียงเหนือ	436	159,140	100,185	58,955	37.05	255	31,365	299	35,880	270	32,940
ตะวันออกเฉียงใต้	580	211,700	149,574	62,126	29.34	386	47,478	436	52,320	408	49,776
ใต้	1,068	389,820	352,382	37,438	9.60	940	115,620	996	119,520	961	117,242
รวม	2,606	951,670	731,417	220,253	23.14	1,919	236,037	2,105	252,600	1,990	242,780

หมายเหตุ ประมาณการจากสถิติเที่ยววิ่งจริงของกองวิชาการและวางแผน กรมการขนส่งทางบก ซึ่งเก็บสถิติใน
 ไตรมาสที่ 1 ระหว่าง 4 - 10 ธันวาคม 2517
 ไตรมาสที่ 2 ระหว่าง 30 - 30 พฤษภาคม - 5 เมษายน 2518
 ไตรมาสที่ 3 ระหว่าง 13 - 19 มิถุนายน 2518

ตารางที่ 4

แสดงเที่ยววิ่งจริงและระยะทางวิ่งของรถยนต์โดยสารของบริษัทขนส่ง จำกัด ตั้งแต่ปี 2515 - 2519

ประเภท	2515		2516		2517		2518		2519	
	เที่ยว	ระยะทาง-กม.	เที่ยว	ระยะทาง-กม.	เที่ยว	ระยะทาง-กม.	เที่ยว	ระยะทาง-กม.	เที่ยว	ระยะทาง-กม.
สายเหนือ	25,708	13,544,970	28,769	15,401,272	33,786	18,280,656	35,042	19,365,344	36,994	21,351,877
สายตะวันออก- เฉียงเหนือ	15,330	7,205,830	15,330	7,205,830	15,666	6,918,482	14,838	7,760,320	19,602	9,063,550
รถฯ หมวด 1 - ในลพบุรี	-	852,528	-	802,642	-	784,017	-	784,017*	-	784,017
รวมเที่ยววิ่งสถานีขน- ส่งสายเหนือ	41,038	21,603,328	44,099	23,409,744	49,452	25,983,155	49,880	27,909,681	56,596	31,199,442
สายตะวันออกกได้ยบ- ชายฝั่ง	7,316	1,832,948	7,456	1,891,044	8,726	2,330,554	8,348	2,259,774	8,572	2,306,560
สายใต้	2,798	3,173,950	6,342	3,850,072	6,862	4,264,780	28,362	7,319,420	47,330	9,103,030
รวมเที่ยววิ่งของสถานี- ขนส่งทั้ง 3 สถานี	51,152	26,610,226	57,897	29,150,860	65,040	32,578,489	86,590	37,488,875	112,498	43,609,012
สายชานเมืองและ ลอนกลาง	158,828	6,671,406	162,900	6,842,448	167,077	7,017,909	192,684	7,432,408	202,492	8,454,580
รวมเที่ยววิ่งของรถ- บริษัทฯ ทั้งหมด	209,980	33,281,632	220,797	35,993,308	232,117	39,596,398	279,274	44,921,283	374,340	51,063,592

- ไม่ทราบจำนวนเที่ยววิ่ง, * ประมาณการเที่ยววิ่งเท่ากับปี 2517 เนื่องจากแนวโน้มของเที่ยววิ่งระหว่างปี 2515 - 2517 ลดลง
รายละเอียดประกอบตารางที่ 4 ปรากฏในเอกสารแนบที่ 6 - 10

เที่ยววิ่งจริงในไตรมาสต่าง ๆ แยกต่างกันอย่างนี้

เที่ยววิ่งจริงในไตรมาสที่ 2 สูงกว่าไตรมาสที่ 1 16,563 เที่ยว
หรือ 7.01%

เที่ยววิ่งจริงในไตรมาสที่ 3 สูงกว่าไตรมาสที่ 1 6,743 เที่ยว
หรือ 2.86%

เที่ยววิ่งจริงในไตรมาสที่ 2 สูงกว่าไตรมาสที่ 3 9,820 เที่ยว
หรือ 3.89%

ในจำนวนสัมปทานเส้นทางเดินรถทั้งหมดของบริษัทฯ 290 เส้นทางนั้น
บริษัทฯ มีรถยนต์โดยสารประจำทางของบริษัทฯ เอง 602 คัน บริการในเส้นทาง
หมวด 2 43 เส้นทาง จำแนกเป็นเส้นทางต่าง ๆ ดังนี้⁸

ภาคเหนือ 14 เส้นทาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 เส้นทาง

ภาคใต้ 12 เส้นทาง

ภาคตะวันออกเลียบชายฝั่ง 5 เส้นทาง

และรถยนต์โดยสารหมวด 1 ในเขตจังหวัดชลบุรีอีก 3 เส้นทาง

เปรียบเทียบเที่ยววิ่งจริงของรถยนต์โดยสารประจำทางของบริษัทฯ จาก
ตารางที่ 4 (ไม่ได้รวมเที่ยววิ่งจริงของรถรวม) กับเที่ยววิ่งจริงของรถยนต์โดยสาร
ประจำทางหมวด 2 ทั้งหมดทั่วประเทศ จะเห็นได้ว่า เที่ยววิ่งจริงของรถยนต์
โดยสารฯ ของบริษัทขนส่ง จำกัด ต่ำกว่าเที่ยววิ่งของรถหมวด 2 ทั่วประเทศใน
ปี พ.ศ. 2518 ซึ่งปรากฏในตารางที่ 3 อยู่มาก ขณะที่เที่ยววิ่งจริงของรถบริษัท
ขนส่งฯ ทั้งหมดประมาณปีละ 731,417 เที่ยว เที่ยววิ่งของรถบริษัทขนส่งฯ เองมี

⁸ดูรายละเอียดประกอบในตารางที่ 4.

ประมาณ 279,274 เทียวเท่านั้น (ทั้งนี้โดยรวมเทียววิ้งรถชานเมืองด้วย)

รถรวมของเอกชน

เนื่องจากก่อนที่บริษัทขนส่ง จำกัด จะได้เปิดบริการรถยนต์โดยสารประจำทางในเส้นทางต่าง ๆ นั้น เส้นทางเหล่านั้นก็จะมีผู้ประกอบการรายย่อยดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว ฉะนั้นบริษัทขนส่ง จำกัด ในฐานะผู้รับอนุญาตสัมปทานเส้นทางรถเดินรถฯ ทั้งหมดแต่ผู้เดียว จำเป็นต้องรับผู้ประกอบการที่ดำเนินการอยู่เดิมมารวมด้วย เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการเหล่านั้น

ในกรณีที่ผู้ประกอบการรายใหม่ประสงค์จะนำรถยนต์โดยสารเข้าร่วมดำเนินงานด้วยนั้น จะมีสิทธิหลังจาก

1. บริษัทขนส่ง จำกัด ไม่สามารถจะเพิ่มรถยนต์โดยสารของบริษัทฯ ได้
2. เจ้าของรถรวมที่ดำเนินงานอยู่เดิม ไม่มีความประสงค์ที่จะนำรถยนต์โดยสารเข้าเพิ่มในเส้นทางนั้น ๆ อีก

สำหรับค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าของรถรวมจะต้องชำระให้กับบริษัทฯ มีดังนี้

1. ค่าบำรุงบริษัทฯ เป็นการเรียกเก็บค่าสิทธิในเส้นทางสัมปทานนั้น ๆ ที่รถรวมเข้าดำเนินงาน อัตราค่าธรรมเนียมขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการบริษัทฯ พิจารณาจากความสำคัญของเส้นทางเป็นหลัก ปกติสำหรับเส้นทางสายสั้นจะเรียกเก็บไม่ต่ำกว่า 50,000 บาทต่อคัน และสายยาว 150,000 บาทต่อคัน
2. ค่าธรรมเนียมรถรวม เป็นค่าเทียววิ้งของรถรวม เรียกเก็บในอัตรากิโลเมตรละ .15 บาท สำหรับระยะทาง 100 กิโลเมตรแรก และกิโลเมตรต่อไปกิโลเมตรละ .10 บาท และในปลายปี พ.ศ. 2519 ได้เปลี่ยนมาเรียกเก็บใน-

อัตราที่ี่ยวละเท่ากับอัตราค่าโดยสารของผู้โดยสาร 1 คน ในเส้นทางนั้น ๆ⁹

3. ค่าธรรมเนียมสัญญากรรวม เป็นค่าธรรมเนียมที่รกรรวมจะต้องจ่ายให้กับบริษัท เมื่อมีการต่ออายุสัญญาทุกสี่ปี หรือเมื่อมีการย้ายเส้นทางและการโอนกรรมสิทธิ์รวมทั้งการเปลี่ยนรถใหม่แทนรถเก่าด้วย อัตราที่จะต้องจ่ายนี้ขึ้นอยู่กับค่าธรรมเนียมของแต่ละประเภท

4. ค่าประกันสัญญากรรวม บริษัทเรียกเก็บจากรกรรวมในอัตราคันละ 2,000 บาท เพื่อเป็นการค้ำประกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ บริษัทฯ จะจ่ายค่าเสียหายแทนกรรวมก่อน แล้วจึงเรียกคืนในภายหลัง และเมื่อเลิกสัญญาจะจ่ายคืนให้

ในปัจจุบันนั้น บริษัทฯ มีกรรวมของเอกชนร่วมบริการในเส้นทางกรเดินรถทั้ง 4 หมวด รวม 4,047 คัน โดยที่กรรวมเหล่านี้จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการอำนวยการต่าง ๆ ให้กับบริษัทฯ ในอัตราต่าง ๆ ชำงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพเส้นทางแต่ละสาย โดยบริษัทฯ จะจัดเที่ยวและเส้นทางกรเดินรถตลอดจนควบคุมการดำเนินงานของกรรวมด้วย แต่เรื่องการบริหารงานภายในเช่น พนักงานขับรถ และพนักงานบริการ รวมทั้งการจัดการอื่น ๆ เป็นเรื่องของเจ้าของกรรวม

พนักงานของบริษัทฯ

ปัจจุบันบริษัทฯ มีพนักงานทั้งสิ้นประมาณ 2,700 คน ในจำนวนนี้เป็นพนักงานขับรถ 700 คน และพนักงานเก็บค่าโดยสารและบริการประจำรถฯ 370 คน นอกจากนั้นเป็นพนักงานประจำสถานีและฝ่ายอำนวยการ 1,630 คน

⁹หนังสือเวียนที่ 94/2519 ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2519 ของผู้จัดการฝ่ายกรเดินรถบริษัทขนส่ง จำกัด.

สำหรับงานด้านบริการหรืองานสนามจัดได้ว่า เป็นงานที่มีความสำคัญมากในการประกอบการขนส่ง ฉะนั้นในที่นี้จึงจะกล่าวถึง สวัสดิการและการทำงานของพนักงานทั่วไปโดยย่อ

เงินเดือนและค่าแรง พนักงานบริษัท ก่อนบรรจุเป็นพนักงานประจำจะต้องผ่านการฝึกงาน 120 วัน เป็นอย่างต่ำ รวมทั้งมีสิทธิรับสวัสดิการต่อไปนี้

1. เงินช่วยเหลือค่าครองชีพเดือนละ 300 บาท
2. เงินช่วยเหลือบุตรคนละ 50 บาทต่อเดือน
3. เงินช่วยการศึกษาบุตร
4. เงินค่ารักษาพยาบาล สำหรับพนักงานที่เงินเดือนต่ำกว่า 2,000 บาท มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลได้เต็มจำนวน ส่วนผู้มีอัตราเงินเดือนสูงกว่า 2,000 บาท มีสิทธิเบิกได้เพียงครึ่งหนึ่งของค่ารักษาพยาบาลทั้งหมด และยังมีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของสมาชิกในครอบครัวได้อีก 30% ของค่ารักษาพยาบาลที่จ่ายไป
5. เงินกู้จากคอกเบี้ยเงินสะสม พนักงานบริษัท มีสิทธิกู้เงินจากคอกเบี้ยเงินสะสมได้ โดยเสียคอกเบี้ยในอัตราค่า และกู้ได้ในวงเงินสูงสุดไม่เกิน 30 เท่าของอัตราเงินเดือน

สำหรับพนักงานขับรถและบริการนั้น เมื่อเข้าใหม่จะได้รับการบรรจุให้ประจำรถยนต์โดยสารประจำทางสายใน หรือรถยนต์โดยสารประจำทางหมวด 1 กอน หรือประจำเส้นทางสายสั้น เมื่อมีผลการปฏิบัติงานดีจะได้รับเลื่อนไปประจำรถยนต์โดยสารสายนอก หรือรถยนต์โดยสารหมวด 2 ที่เป็นเส้นทางสายยาวในภายหลัง และมีสิทธิรับเงินโบนัสพิเศษอื่น ๆ ดังนี้

1. เบี้ยเลี้ยง พนักงานขับรถโดยสารประจำทางหมวด 2 มีสิทธิรับเบี้ยเลี้ยงในอัตรากิโลเมตรละ .25 บาท และพนักงานบริการได้รับเบี้ยเลี้ยงในอัตรารึ่งหนึ่งของพนักงานขับรถฯ และพนักงานขับรถหมวด 1 ในส่วนกลางได้รับเบี้ยเลี้ยงในอัตรารวันละ 25 บาท พนักงานเก็บค่าโดยสารได้รับอัตรารวันละ 10 บาท
2. เงินเปอร์เซ็นต์ พนักงานขับรถฯ และเก็บค่าโดยสารในเส้นทางหมวด 1 หรือรถยนต์โดยสารประจำทางในส่วนกลาง มีสิทธิรับเงินเปอร์เซ็นต์ส่วน-

แบ่งจากรายได้ประมาณร้อยละ 3 ถึง 5 ของรายได้ที่เก็บได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุการทำงาน นอกจากนั้นยังมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งจากค่าเที่ยววิ่ง หรือค่าซา ที่สามารถทำสถิติได้มากกว่าวันละ 10 เที่ยว ขึ้นไปอีกด้วย

พนักงานขับรถและบริการที่ประจำรถยนต์โดยสารประจำทางในเส้นทางหมวด 2 จะมีสิทธิรับเงินเปอร์เซ็นต์เฉพาะ ผู้ที่ประจำเส้นทางสายชานเมืองในช่วงสั้น ๆ เช่น กรุงเทพฯ - สมุทรสงคราม หรือเส้นทางที่มีบริการรถยนต์โดยสารธรรมดาในบางสาย เช่น สายตะวันออกเลียบชายฝั่ง เป็นต้น

พนักงานของบริษัทฯ ทุกคนจะต้องมีหลักทรัพย์วาง เป็นประกันในอัตราต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- พนักงานขับรถ ต้องมีหลักทรัพย์ในวงเงิน 20,000 บาท หรือบุคคลที่เป็นข้าราชการ ระดับชั้นตรีขึ้นไปเป็นประกัน
- พนักงานเก็บค่าโดยสารและบริการ ต้องวางเงินสดประกันในวงเงิน 300 บาท
- พนักงานประจำสถานี ต้องวางเงินสดประกันในวงเงิน 2,000 บาท